

det religiøse, kirkelige og christelige Livs Forbringer, ikke ogsaa skulle underkaste sig de Besværigheder, som kunne være forbundne dermed; de tør ikke gjøre Regning paa, at fordi de løse sig fra de vedtagne Baaud, de da skulle hjælpes til at være frie for Alt, hvad der i en eller anden Retning kan gjøre Ueilighed, og er Skilbringen rigtig — og jeg tvivler ikke derpaa — af mange af de Medlemmer af Kirken, der saaledes løse sig fra en Præst og slutte sig til en anden, da vilde de ganske vist ogsaa indvortes føle, at der er Noget, der bliver fyldestgjort paa en Maade, som for dem vilde være aldeles tilfredsstillende. Det er igjen dem disse mine Bemærkninger, at jeg vil komme til ganske at tiltræde de Udtalelser, som Cultusministeren igaar kom frem med. Der er et Punkt, som jeg ikke gjerne gaaer ind paa, og som blev berørt, om jeg ikke feiler, af den ærede 4de Landstingsmand for 6te Kreds (Strøm). Det er nemlig de mindre betydelige Grindringer, som Cultusministeren havde anført imod Lovforslaget, da der deraf kunde udvilles sig Vanskeligheder. Jeg troer, at disse velbegrundede Bemærkninger, netop paa Grund af, at de hænge nøie sammen med de stedlige daglige Omstændigheder, der ikke kunne gjøres til Gjenstand for høiere Betragtninger, ikke kunne gjøres til Gjenstand for høiere Kritik; men der blev udhævet af en æret Landstingsmand en Omstændighed, og jeg troer ikke, at den bør forbigaaes med Tausshed, det er det, Cultusministeren htræde igaar, at Præsten, som saaledes skulde sprede sin Virksomhed, let udfattes for ikke at kunne gjøre til Gjenstand for sin omhyggelige Sjælesorg alle dem, som i hans egen Menighed havde Erav derpaa. Der blev sagt, at Cultusministeren kunde ikke anføre det, thi Præsten er besværet af Staten paa saa mange Maader. Man har givet ham mange verdslige Forretninger paa den ene og den anden Maade, saaledes at de Functioner, Staten paalægger ham — ofte ved Lov — gjøre, at han kommer til at mangle Tid, hvis han virkelig skulde bruge af den Virksomhed, hvortil den foreliggende Lov giver Anledning. Men vi maae tænke paa, at hvad Staten paalægger den geistlige Embedsmand, kan man ikke her indlade sig paa at bestemme, det er Noget, han

skal varetage, og hvis vi i Følelsen af den høie Betydning, det har; hvor der er Spørgsmaal om Omhu for Sjælen, stiller hans Virksomhed høiere end med Hensyn til hans Forpligtelse til Indberetninger osv., saa er det Sidste ogsaa Noget, der skal varetages, og desto større bliver Opfordringen til at vaage over, at han ikke ved den anden Virksomhed bliver forhindret fra at tage sig af den, han specielt er kaldet til at varetage. Som jeg bemærkede i Begyndelsen af mine Ytringer, ere de Udtalelser, hvormed Cultusministeren igaar motiverede sin Mening, i fuldkommen Overensstemmelse med min Opfattelse af Sagen. Dette gjælder navnlig, forsaavidt Spørgsmaalet er om at ordne Sagen ad administrativt Ve. Han har udtalt sig saaledes, at jeg forsaavidt ikke har Noget at sige til, men der er fremkommet en Indvending, som ved første Dietast, kan synes slaaende, nemlig: Hvad nytter et Løfte om administrativt Afgjørelse, og hvad vilde Virkningen blive af det virkelig holdte Løfte? Det, vi trænge til, er en Lov, thi Loven bestemmer Rettigheder, medens den administrative Foranstaltning ikke hjemler saadanne. Jeg vil ganske lade være at berøre, om der virkelig i den danske Præstestand skulde, hvad der er blevet antydet, findes dem, der, hvor en heldig Foranstaltning ad administrativt Ve blev foreskrevet, af Stridighed vilde modsætte sig at gennemføre den. Men det, som det komiter anpaa, er, at Ordningen ved Lov ifølge Sagens Natur ikke vilde kunne fyldestgjøre saaledes, som Ordningen ad administrativt Ve. Loven fastsætter vel Rettigheder og Forpligtelser, men jeg vil spørge ethvert Medlem: Er det den Maade, hvorpaa man skal gaae frem, hvor der er Spørgsmaal om den sjælelige Bevægelse, hvor Talen er om at fyldestgjøre Samvittighedens Hensyn, hvor Talen er om paa den smukkeste og lempeligste Maade at komme hinden imøde, om Forholdet mellem Præsten og Menigheden, at man skal tye til en Lov for at ordne Forholdene paa samme Maade som med Hensyn til Forhold, der stille sig ganske anderledes, og hvis Natur fordre, at de manges Gang maae efterkommes paa saadan Maade, at det vil være upassende at bringe dem ind paa et saadant Gebeet, som her er Tale om? Det